

ရှေးခေတ် တီထွင်မှုများ

ထက်မြက်

JUNIOR

(အမှာစာ)

ကလေးတို့ရေ

တီထွင်မှုဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့

‘အရင်ကမရှိသေးတဲ့တစ်စုံတစ်ခုကို ဖန်တီး လိုက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဖန်တီးတဲ့ပစ္စည်းဟာ ဖန်တီးထားတဲ့အတိုင်းယခုအချိန်အထိ တည်ရှိနေတာ တော့ မဟုတ်ဘူး’လို့ဆိုပါတယ်။ နောက်ပြီး ‘လိုအပ်ချက်ဟာ

တီထွင်မှုရဲ့မိခင်ဖြစ်တယ်’ဆိုတဲ့စကား ရှိပါတယ်။ ဒီစကားအတိုင်းပဲ တီထွင်မှုတွေ

စတင်လာတာပါ။ လူဟာ သူ့ရဲ့ အစားဆုံး တွေ့ရှိချက် အဖြစ် သမိုင်းဦးကာလမှာ

ကျောက်ခဲနဲ့ တုတ်ချောင်းကို စတင်တွေ့ရှိခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ လုံးပိုင်းတဲ့

ကျောက်တုံးဟာ တစ်စုံတစ်ခုကို လှီးဖြတ်ဖို့အတွက် အသုံးမဝင်လှပါဘူး။

ဖမ်းဆီးထားတဲ့သားကောင် တွေကို ခုတ်လှီးဖို့၊ အရေခွံခွာဖို့ ချွန်ထက်တဲ့ ကိရိယာ

လိုလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် အသွားရှိပြီး ချွန်ထက်တဲ့ ကျောက်တုံးတွေကို

ရှာဖွေရယူခဲ့ပါတယ်။

မကြာခင်မှာပဲ လူဟာ ခန္ဓာကိုယ်ကို မတ်မတ်ရပ်ဖို့ လမ်းလျှောက်ဖို့ သိရှိလာတယ်။ တစ်ချိန် တည်းမှာပဲ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု၊ ဦးနှောက် ဖွံ့ဖြိုးလာတယ်။

ဒါကြောင့် လူဟာ သူ့ဘဝရပ်တည်ဖို့ နည်းလမ်းတွေကို စဉ်းစားလာနိုင်တယ်။

အလွယ်အကူဆုံးနဲ့ ဖြစ်နိုင်တဲ့ နည်းလမ်းတွေကို တွေးလာ တယ်။ ဒီလိုနဲ့ တီထွင်မှု

စတင်လာပါတော့တယ်။ ဒီတီထွင်မှုတွေကို ရာစုနှစ်ပေါင်း တော်တော်များများ

ပြုလုပ်လာနိုင်တယ်။ တီထွင်မှုတွေဟာ အချိန်တိုင်းဖြစ်ပေါ်နေသလို

ဆက်လက်တီထွင်နေလည်း ဖြစ်တယ်။

၁၅ရာစုနှစ် အလယ်ပိုင်းမှာ သိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ တီထွင်မှုတွေကို

အရူးအမူး ပြုလုပ်လာ တယ်။ အထူးသဖြင့် အနောက်ကမ္ဘာမှာ ပိုပြီး

တီထွင်လာတယ်။ ဒါကြောင့် တီထွင်မှုတွေဟာ လူ့ဘဝမှာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု

ပေါ်ပေါက်လာသလို အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုတွေလည်း ရှိလာတယ်။ လူတစ်ဦး ခြင်းစီရဲ့
မတူတဲ့အတွေးတွေ၊ စဉ်းစားဉာဏ်တွေကတော့ ပိုပြီးသက်သောင့်သက်သာရှိတဲ့
တီထွင်မှု၊ ဖန်တီးမှုတွေကို ပြုလုပ်လာကြပါတယ်။

*

အခန်း (၁) ကျောက်အပွဲ

လူတို့ရဲ့ ရှေးအကျဆုံးနဲ့ ပထမဆုံး တီထွင်မှုတစ်ခုက ကျောက်ခဲကို ချွန်ထက်အောင် ဖဲ့နိုင်မှုပဲဖြစ် တယ်။ ရှေးဦးလူသားတွေရဲ့ ဘဝဟာ အသက်ရှင်ဖို့ ခက်ခက်ခဲခဲ ရုန်းကန်ခဲ့ရပါတယ်။ လူဟာ ကျောက်ခဲ ကို အသုံးပြုတက်လာပြီးတဲနောက် လုံးဝိုင်းတဲ့ ကျောက်ခဲထက် အသွားချွန်ရှိတဲ့ ကျောက်ခွဲက လှီးဖြတ်ဖို့ ပိုမိုလွယ်ကူတယ်ဆိုတာ ထပ်မံတွေ့ရှိလာတယ်။

ပထမတော့ လိုအပ်တဲ့နေရာမှာ အသုံးပြုဖို့အတွက် ချွန်ထက်တဲ့

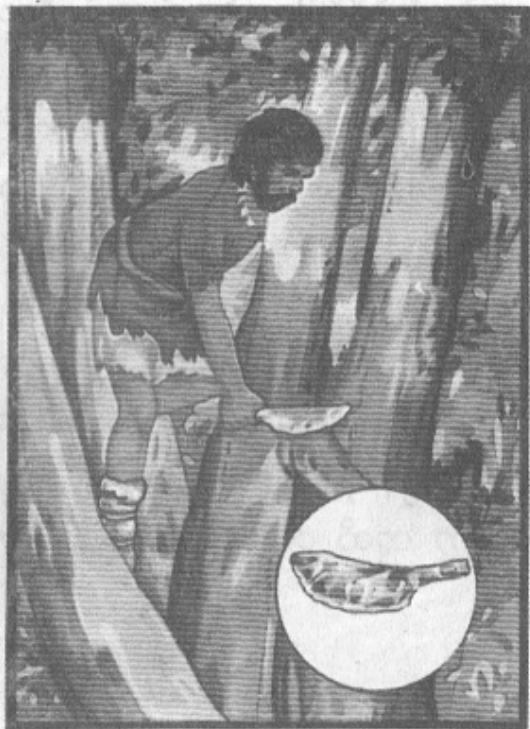
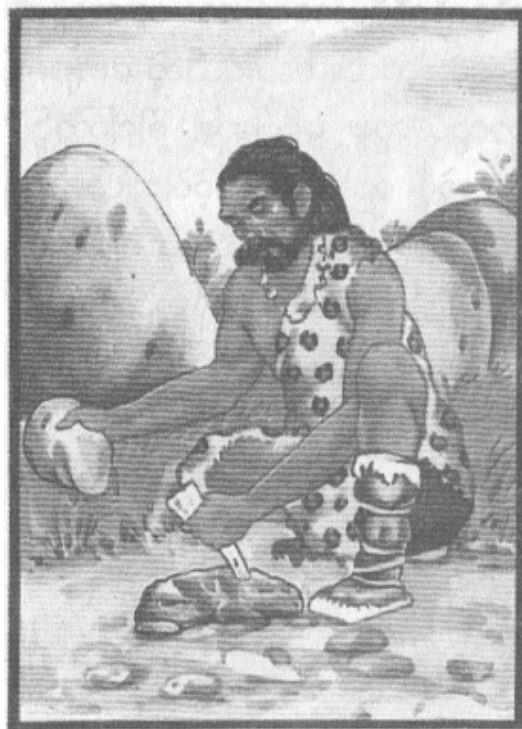
ကျောက်တုံးတွေကို ရှာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အလွယ်တကူနဲ့ ရှာလို့မရခဲ့ဘူး။
လိုချင်တဲ့ပုံစံ ကျောက်တုံးတွေကို တစ်ခါတစ်ရံမှပဲ တွေ့ရတယ်။ ဒါ
ကြောင့်ရှိပြီးသားကျောက် ကျောက်တုံးကို ရှာတာထက် အသွားနဲ့ အချွန်ရှိတဲ့
ကျောက်တုံးကို ဘယ်လိုလုပ် ယူရင် ရမလဲလို့ စဉ်းစားလာတယ်။

တွေးခေါ်စဉ်းစားမှုစွမ်းအား မြင့်မားလာခြင်းက
လူသားတို့အတွက်များစွာ အထောက်အကူ ပြုခဲ့ပါ တယ်။ မကြာခင်မှာပဲ လူတို့ရဲ့
ကြံဆမှုနဲ့ ကျောက်တုံးကိုဖဲ့ပြီး ချွန်ထက်တဲ့အသွားဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ တယ်။
အဲဒီစဉ်းစားမှုဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀၀ခန့်က ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ကြံဆတီ ထွင်နိုင်ခဲ့တာတော့မဟုတ်ဘူး။ ကျောက်တုံးတစ်တုံးရဲ့
မျက်နှာပြင်ကို ဖဲ့ထုတ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ချွန် ထက်တဲ့အသွားကို ရနိုင်တယ်ဆိုတာ
သိလာခြင်းဖြစ်တယ်။

ကျောက်ခဲကို အောင်မြင်စွာ ဖဲ့နိုင်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ လူဟာ
သူ့လိုအပ်ချက် အမျိုးမျိုးအတွက် အသွားပါတဲ့ ကျောက်ခဲတွေကို ပြုလုပ်ပါ
တော့တယ်။ အဲဒီ ကျောက်တုံးတွေဟာ အသွားလည်းရှိ၊ အချွန် လည်းရှိတဲ့အတွက်
အရာဝတ္ထုတွေကို လှီးဖြတ်ရာမှ၊ ဖမ်းဆီးရမိတဲ့ သားကောင်တွေကို အရေခွံခွာရာမှာ
ပိုပြီး လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ မြန်မြန်ဆန်ဆန် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

*

ပုဆိန်

လူတို့ စတင်တွေ့ရှိ အသုံးပြုခဲ့တဲ့ တုတ်ကတော့ သစ်ပင်က
သစ်ကိုင်းခြောက်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ သစ်ကိုင်းခြောက်တွေက
လိုတဲ့အချိန်တိုင်းမှာ အမြဲတမ်း မရနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် လိုချင်တဲ့ အချိန်မှာတုတ်ကို
ဘယ်လိုရနိုင်မလဲ စဉ်းစားရင်း သစ်ကိုင်းတွေကို ကိုယ်တိုင်ချိုးဖြတ်ဖို့ ကြံဆခဲ့တယ်။
ဒီ လိုချိုးဖြတ်နိုင်အောင် သူ ဘာတွေလုပ်ခဲ့ပါသလဲ။

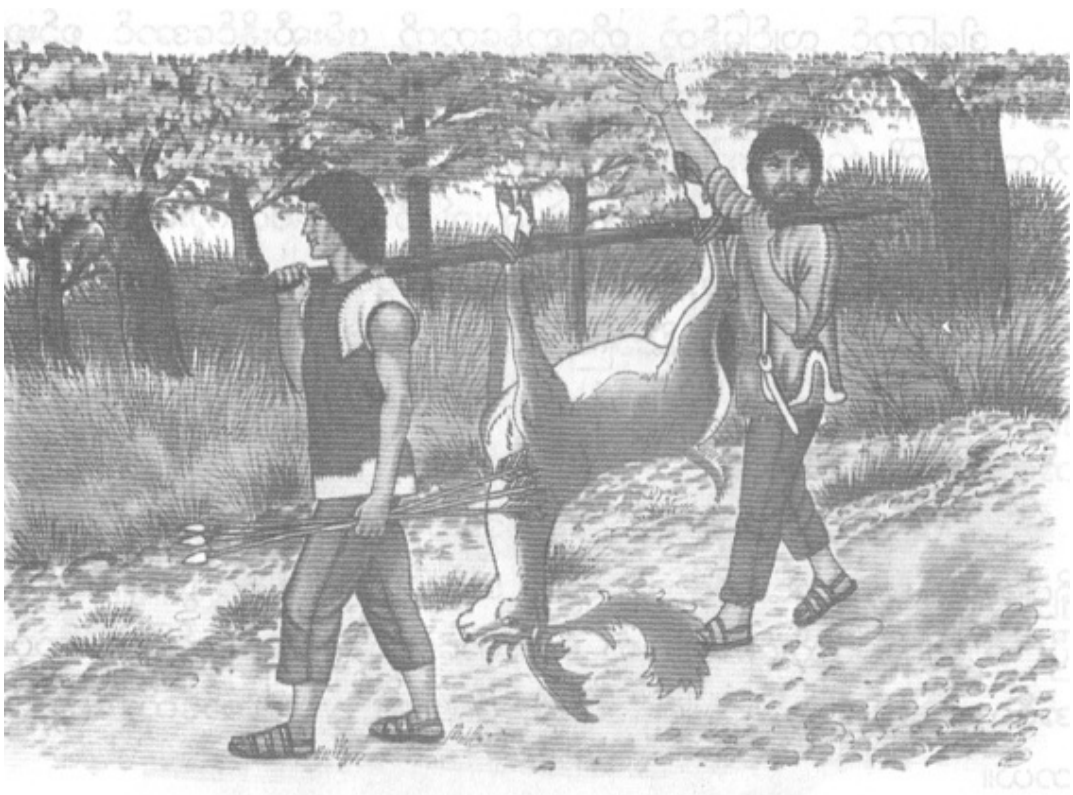
အဲဒီ လိုအပ်ချက်အတွက် စဉ်းစားကြံဆရင်း အသွားထက်ပြီး
လက်ကိုင်ပါတဲ့ ကျောက်လက်နက် ကိရိယာတွေကို လူတို့ တီထွင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။
အဲဒီ ကိရိယာဟာ သစ်ကိုင်းတွေကို ခုတ်လို့ဖြတ်လို့ ရပါတယ်။ ပုံ မှာ ဖော်ပြထားတဲ့
ကိရိယာတွေဟာ နောင်အခါမှာ ဓါးမနဲ့ ပုဆိန်တွေအဖြစ် ပြောင်းလဲလာမယ့်

ကနဦးတိ ထွင်မှုပါပဲ။ ဒါဟာ လူသားရဲ့ ဒုတိယမြောက် တီထွင်မှု လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလက်နက်ကိရိယာ တွေဟာ သူ့အတွက်နောက်ထပ် အခက်ခဲတစ်ခုနဲ့ ရင်ဆိုင်စေခဲ့ပါတယ်။ သေးငယ်တဲ့ ကျောက်လက် ကိုင်ဟာ အသုံးပြုရာမှာ သက်သာလွယ်ကူမှု မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့်ပဲ သစ်သားလက်ကိုင်ရိုးအဖြစ် ပြုလုပ် သုံးစွဲဖို့ စဉ်းစားမိလာခဲ့ပါတယ်။

လူဟာ သူ့ရဲ့ကျောက်လက်နက်နဲ့ လိုချင်တဲ့အရွယ် သစ်ကိုင်းကို ခုတ်ဖြတ်ယူတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီ သစ်ကိုင်းရဲ့ တစ်ဖက်ထိပ်ကိုလည်း သူ့ရဲ့ကျောက်လက်နက်နဲ့ပဲ အပေါက်ဖောက်တယ်။ သူ့ကျောက် လက်နက်ကို အဲဒီ အပေါက်ထဲမှာ စွပ်လိုက်တယ်။ အခုဆိုရင်တော့ အသုံးပြုလို့ ပိုပြီးလွယ်ကူ ကောင်းမွန်တဲ့ လက်ကိုင်တွေနဲ့ ကျောက်ပုဆိန်၊ ဒါမှမဟုတ် ကျောက်စားတွေကို လူတို့ တီထွင်ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။

*

လုံနဲ့မြား

အစောပိုင်းလူသားဟာ သစ်ဥသစ်ဖုနဲ့ သစ်သီးတွေ၊ အရွက်တွေ၊
အမဲလိုက်လို့ရတဲ့ တိရိစ္ဆာန်အ သားတွေကို စားသောက်ပြီး အသက်ရှင်အောင်
ရပ်တည်ခဲ့ပါတယ်။ တုတ်ချောင်းတွေနဲ့ ကျောက်လက်နက် တွေဟာ
သစ်ဥသစ်ဖုတွေကို တူးဆွခုတ်ဖြတ်ဖို့အတွက် အသုံးဝင်မှာ သေချာပါတယ်။
ဒါပေမယ့် တိရိစ္ဆာ တွေကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ် အမဲလိုက်ရတဲ့ အလုပ်ကတော့
လူတွေအတွက် ပိုမိုခက်ခဲပါလိမ့်မယ်။ တိရိစ္ဆာန်တွေကို လူအုပ်နဲ့ခြောက်လှန့်
ချောင်ပိတ်ပြီး ရိုက်ပုတ်ဖမ်းဆီးရပါတယ်။ အလွန်အမင်း ကြိုးပမ်း
အားထုတ်ပြီးသားကောင်ကို ဖမ်းရပေမဲ့ လူထက်ပိုမြန်အောင် ပြေးနိုင်တဲ့
တိရိစ္ဆာန်တွေကို မဖမ်းနိုင်ဘဲ လွတ်မြောက်ကုန်ပါတယ်။

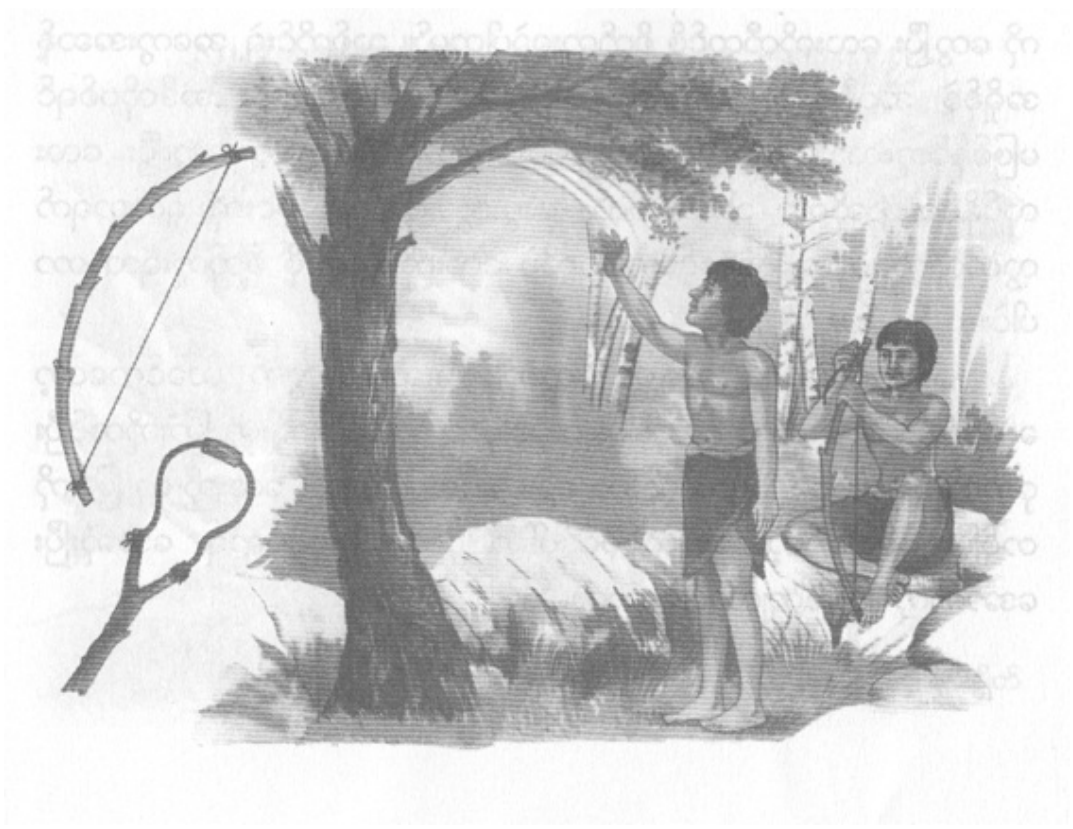
ဒါကြောင့် လျင်မြန်တဲ့ တိရိစ္ဆာန်တွေကို ဖမ်းဆီးနိုင်အောင်
စဉ်းစားကြရတယ်။ တိရိစ္ဆာန်ရဲ့အပြေး ကို ဟန့်တားနိုင်မယ့်
လက်နက်မျိုးကိုလည်းတီထွင်ဖို့ ကြိုးလာကြတယ်။

အဲဒီ စဉ်းစားကြံဆမှုကနေ လုံနဲ့မြားကို တီထွင်ဖို့ စိတ်ကူးရလာပါတယ်။
အဲဒီ လုံနဲ့ မြားခေါင်းကို ကိုင်တွယ်အသုံးပြုရ လွယ်ကူအောင်
သစ်သားအရိုးတပ်ဖို့လည်း စိတ်ကူးကြံဆနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သင့်တော်တဲ့
လက်ကိုင် ရှည်ပါတဲ့ လုံနဲ့ မြားကို တိရိစ္ဆာန်တွေ အမဲလိုက်ဖို့
လက်နက်အသစ်အဖြစ်တီထွင် နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

လူတို့ တီထွင်နိုင်ခဲ့တဲ့ လက်နက်အသစ်တွေဟာ အလွန်
ထိရောက်မှုရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် တိရိစ္ဆာ န် တွေကို အမဲလိုက်ရာမှာ
များစွာတိုးတက်လာပြီး သူတို့ကို မုဆိုးကောင်းတွေ ဖြစ်လာစေခဲ့ပါတယ်။
ဖော်ပြထားတဲ့ပုံမှာ အဲဒီ လက်နက်တွေကို သုံးပြီး ဖမ်းဆီးရရှိလာတဲ့ သားကောင်ကို
တွေ့နိုင်ပါတယ်။

*

လေးနဲ့ သိုင်းကြိုး

လုံက ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာရှိတဲ့ သားကောင်ကို ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးနိုင်ပါတယ်။
ဒါပေမဲ့ အလွန်လျင်မြန်တဲ့ သားကောင်းကို ထိမှန်အောင်
ပစ်ဖို့ကတော့ခက်နေပါသေးတယ်။ အထူးသဖြင့် ပြေးနေတဲ့ သမင်တစ် ကောင်ကို
ထိဖို့ခက်ခဲပါတယ်။ ဒါကြောင့် သားကောင်ကို အဝေးကနေ ထိအောင်ပစ်နိုင်မယ့်
လက်နက်ကို စဉ်းစားရပါတော့တယ်။ မြားထိပ်ဖူးကို လူတို့ တီထွင်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ အဲဒီ
မြားကို အဝေးရောက်အောင် စဉ်းစားပြီး မြားတွေကို ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဖြစ်အောင်
ပြုလုပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ မြားကို ဝေးဝေးရောက်အောင် ပစ်ဖို့က တော့
ပြဿနာဖြစ်နေပါသေးတယ်။

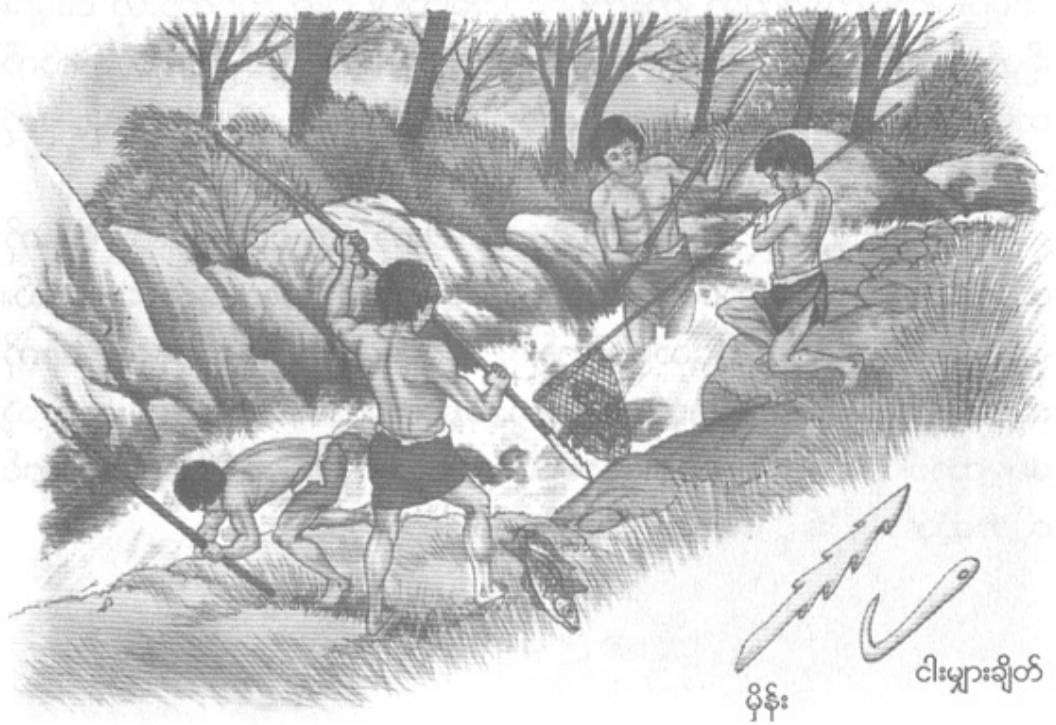
သစ်ပင်ပေါ်မှာ သစ်သီးတွေ အပြတ်လိုက်သီးနေတဲ့ သစ်ကိုင်းတစ်ခုကို

အောက်ကဆွဲပြီး ပြန် လွှတ်လိုက်တဲ့အခါ သစ်သီးတွေ အဝေးကြီးလွင့်သွားတာကို တွေ့ပြီး လေးကိုတီထွင်ဖို့ စိတ်ကူးရခဲ့ပါတယ်။ သစ်ကိုင်းရဲ့ အကွေးအဆန့်အရှိန်နဲ့ အသီးတွေ အဝေးရောက်နိုင်သလို မြားကိုလည်း အဲဒီ လို ပစ်ရင် မဖြစ်နိုင်ဘူးလား။ အဲဒီ လို စဉ်းစားရင်းသစ်ကိုင်းတစ်ခုကို ကွေးပြီး လေးလုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ သိလာတယ်။ ကွေးသွားတဲ့ သစ်ကိုင်းကို ရုတ်တရက် လွှတ်လိုက်ရင် အရှိန်နဲ့လွင့်သွားသလိုပဲ လေးကိုတီထွင်ဖို့ စိတ်ကူး ရလာတာပါပဲ။

လူဟာ ငှက်လို တိရိစ္ဆာန်တွေကို ဖမ်းဆီးဖို့အတွက် ယခင်ကတော့ခက်ခဲ့ပါတယ်။ လေးကို တီထွင် ပြီးတဲ့အခါမှာတော့ သိုင်းကြိုးမှာ မြားကိုတပ်ပြီးငှက်ကို ချိန်ရွယ်ပစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ စဉ်းစားမိလာပါတယ်။ လေးညှို့မှာ မြားကိုတပ်ပြီး ပစ်လိုက်တဲ့အခါ သစ်ပင်ပေါ်က ငှက်ဟာ ဒဏ်ရာရ၊ သေဆုံးပြီးအောက်ကို ပြုတ်ကျလာပါတော့တယ်။

*

အခန်း (၂)
၅။ ငါးမျှားချိတ်နဲ့ မိုနဲ့

သမိုင်းဦးကာလက လူတွေဟာ ရေနဲ့ အနီးအနားမှာ နေကြတယ်။
လူဟာ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ငါးနဲ့ ရေသတ္တဝါတွေကို ဖမ်းချင်တဲ့ဆန္ဒ
ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ ကုန်းပေါ်ကတိရိစ္ဆာန်ကို မမိတဲ့အခါ ရေထဲက
ငါးလိုသတ္တဝါကို ဖမ်းချင်တော့တာပေါ့။

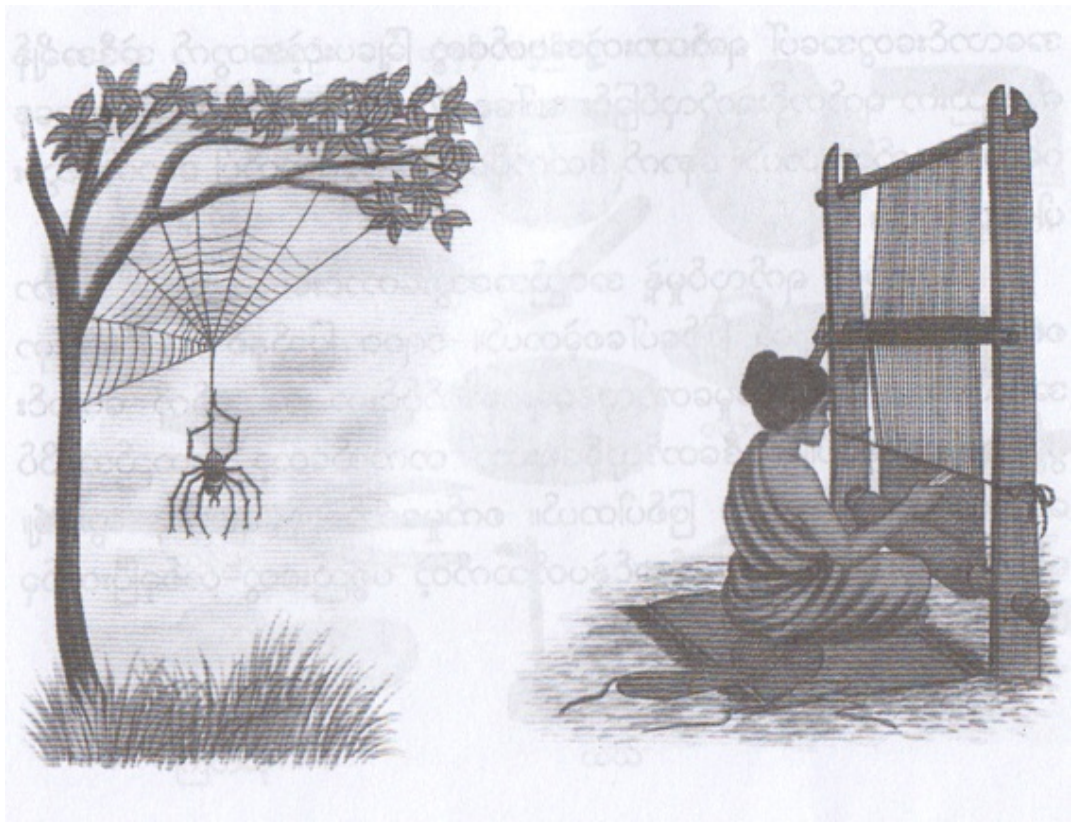
လူရဲ့ စိတ်ကူးဉာဏ်ကလည်း အဲဒီ အချိန်မှာ ပိုပြီးတိုးတက်ကောင်းမွန်၊
ပိုပြီးစွမ်းရည်ရှိလာကြတယ်။ လူတွေဟာ ငါးတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုကို စောင့်ကြည့်တယ်။

ငါးတွေရေမှော်ဆီ ကူးခတ်ကာပါးစပ်ဟပြီး စားတာကိုတွေ့ ရတယ်။
ဒါကြောင့်ငါးတွေစားချင်တဲ့အစာနဲ့ မျှားပြီးဖမ်းရင် ရနိုင်တယ်ဆိုတာ စဉ်းစားမိ
တယ်။ ဒီအခါလူဟာ ငါးမျှားချိတ်ကိတ်ထွင်ပါတယ်။ ငါးမျှားချိတ်မှာ
အသားစတစ်ခုလောက် ချိတ်ပြီးဖမ်းရင် ရနိုင်မယ်လို့ စဉ်းစားကြည့်တယ်။
ငါးမျှားချိတ်ရဲ့ တစ်ဖက်မှာ ကြိုးတစ်ချောင်းချည်ပြီး ငါးစာတပ်ထားတဲ့ ငါး
မျှားချိတ်ကို ရေထဲချလိုက်တယ်။ငါးကအစာကို လာဟပ်ရင် ကြိုးစကိုဆွဲလိုက်တာနဲ့
ငါးရဲ့ အာခေါင်ကို ငါးမျှားချိတ်က ချိတ်မိတော့တာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ ကြိုးကို
ဆွဲတင်လိုက်တဲ့အခါ ငါးမျှားချိတ်မှာ မိသွားတဲ့ငါးကို ရရှိပါတယ်။

ငါးမျှားချိတ်ကို တီထွင်ပြီးတဲ့အခါ ငါးကိုထိုးစိုက်လို့ ရတဲ့
မှိန်းကိုတီထွင်ပါတယ်။ မှိန်းကတော့ တစ်ဖက်တစ်ချက်မှာ အထစ်တွေရှိပါတယ်။
မှိန်းရဲ့ အရိုးမှာ ကြိုးကိုသေချာချည်ပြီး ရေထဲမှာ ကူးခတ်နေတဲ့
ငါးကိုထိုးပစ်လိုက်တာပါပဲ။ မှိန်းမှာအထစ်တွေခံနေတဲ့အတွက် ငါးကရုန်းထွက်လို့
မရတော့ပါဘူး။ မှိန်းရဲ့ အစွန်းမှာချည်ထားတဲ့ ကြိုးကနေဆွဲတင်လိုက်တဲ့အခါ
မှိန်းစိုက်နေတဲ့ငါးကို ရရှိတော့တယ်။

*

၆။ရက်ကန်း

ရက်ကန်းရက်ခြင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်က ချည်စတွေ၊ အမျှင်တွေကို အထည်အဖြစ် တွဲယှက်ရက်လုပ် တာကို ခေါ်ပါတယ်။

ပင့်ကူအိမ်ကိုကြည့်ပြီး အဲဒီ လိုရက်ဖို့ စိတ်ကူးရခဲ့ပါတယ်။

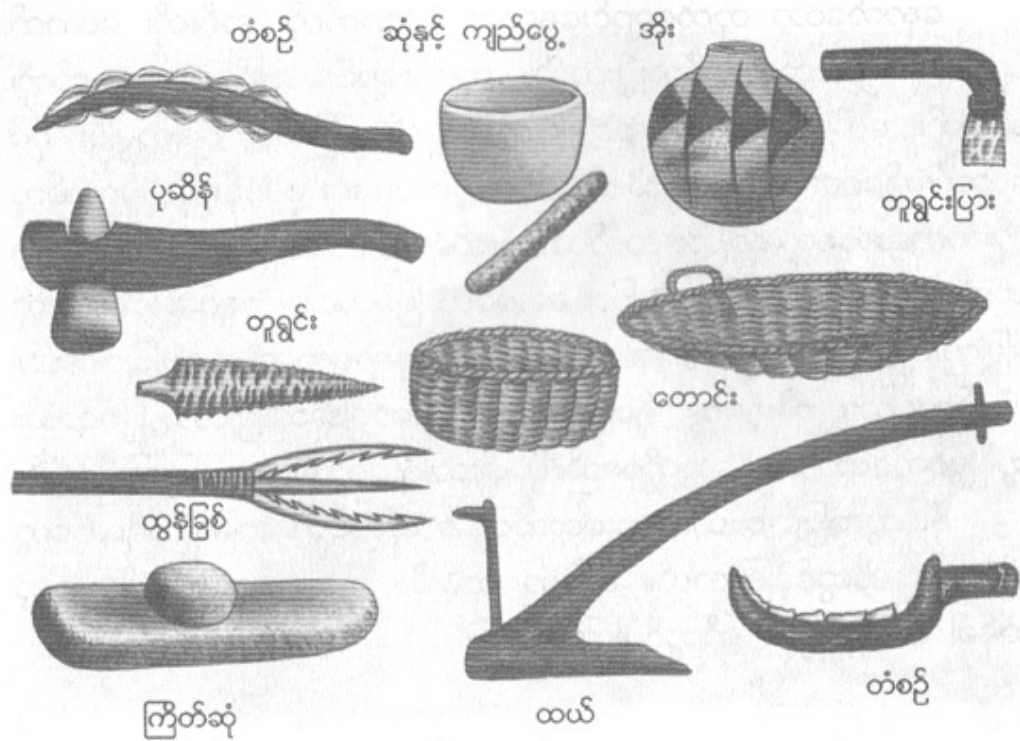
ပင့်ကူအိမ်ကို ပင့်ကူက ရက်သလိုပဲ လူကလည်း အမျှင်စတွေကို ရက်ပြီး ခြုံဖို့၊ ဝတ်ဖို့ စိတ်ကူးရခဲ့ပါတယ်။ ချည်ထည်တွေကို အစောဆုံး တီထွင်ရက်လုပ်နိုင်ခဲ့တာ ဘီစီ ၆၀၀၀ခန့် က တူရကီတောင်ပိုင်းမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘီစီ ၅၀၀၀ ခန့် ကလည်း အီဂျစ်မှာ ရက်လုပ်ခဲ့တာကိုတွေ့ ရတယ်။ ချည်စတွေကို အဝတ်အထည်အဖြစ်ရက်ပြီး ဝတ်တာကတော့ ဘီစီ ၃၀၀၀ ခန့် က အိန္ဒိယချိုင့်ပွန်းမှာ စတင်တွေ့ ခဲ့တယ်။ ဘီစီ ၂၇၀၀ မှာတော့ ပိုးကိုတရတ်ပြည်မှာ ပိုးချည်ထုတ်ပြီး

ရက်လုပ်နေပါပြီ။ ဘီစီ ၂၅၀၀ မှာတော့ အီဂျစ်တွေဟာ လူသေအလောင်းတွေအပေါ်
ရက် ထားတဲ့အဝတ်တွေ ခြုံပေးတဲ့အတွက် အဲဒီ အချိန်ကတည်းက
ရက်ကန်းရက်လုပ်ခြင်းပေါ်နေပါပြီ။ ချည် ထည်ဟာ အိန္ဒိယကနေ
ဂရိကိုရောက်လာတယ်။ နောက်ဒီထက်ပိုဝေးတဲ့ ဥရောပကိုပါရောက်ရှိသွားပါ
တော့တယ်။

အထည်ကိုရက်လုပ်မှုနဲ့ အရည်အသွေးကောင်းအောင် လုပ်နိုင်မှုဟာ
စက်မှုတော်လှန်ရေးကို ဖြစ် ပေါ်စေခဲ့တယ်။ ၁၇၀၀ ပြည့်နှစ် နှောင်းပိုင်းမှာ
အင်္ဂလန်မှာဖြစ်တဲ့ စက်မှုတော်လှန်နောက်ပိုင်းမှာ အထည် ကို
ကောင်းစွာရက်လုပ်နိုင်ပါပြီ။ တော်လှန်ရေးဟာတကယ်တော့
အထည်အလိပ်တော်လှန်ရေးက အဓိက ဖြစ်ပါတယ်။ စက်မှုတော်လှန်ရေးကနေ
လွန်းပျံ့၊ ရစ်တံ၊ လွန်းစတဲ့ ရက်ကန်းစင်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ
တစ်ခုပြီးတစ်ခုတိုးတက်လာခဲ့ပါတယ်။

*

၇။လယ်ယာသုံးကိရိယာများ

လယ်ထွန်ခြင်းဟာ လွယ်ကူလှတဲ့အလုပ် မဟုတ်ပါဘူး။

လယ်ထွန်ခြင်းအတွက် ကိရိယာမျိုးစုံ၊ အသေးရောအကြီးပါလိုအပ်ပါတယ်။

ဒီကိရိယာတွေဟာ လယ်ထွန်တဲ့အခါ လွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်နိုင်တယ်။

လယ်ထွန်တာကိုမြန်လည်းမြန်၊ ပိုပြီးလည်းသက်သာကောင်းမွန်စေပါတယ်။

ပထမဦးဆုံးလိုအပ်တဲ့ လယ်ထွန်ကိရိယာတော့

မြေသားကိုထွန်ရက်တဲ့အခါ မြေသားတွေကြေမှု သွားအောင်

လုပ်နိုင်တဲ့ကိရိယာပါပဲ။ အစောပိုင်းလူသားတွေဟာ မြေသားတွေကို

ထွန်ရက်တာမျိုးမရှိခဲ့ဘူး။ သူတို့ ဟာတုတ်ချောင်းနဲ့

မြေကြီးကိုတွင်းလေးတွေအဖြစ်တူးပြီး မျိုးစေ့တွေကို တွင်းလေးထဲထည့်ပြီး

စိုက်တယ်။

နောက်တော့တုတ်ချောင်နေရာမှာ ကျောက်တို့၊ အရိုးတို့၊
ယောက်သွားတို့နဲ့ တွင်းတူးပြီးစိုက်ပျိုး တယ်။တုတ်ချောင်းမဟုတ်ပဲ ကျောက်တို့
၊ အရိုးတို့၊ ယောက်သွားတို့ အသုံးပြုတဲ့အတွက် မြေသားပိုကြေ မှပြီး
ပိုမိုကောင်းမွန်စေတယ်ဆိုတာ သိလာတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို
ပိုမိုလွယ်ကူတိုးတက်လာစေတဲ့ တခြားလယ်ယာသုံး
ကိရိယာတန်ဆာပလာတွေကတော့ တံစဉ်၊ ထွန်ခြစ်၊ တူရင်း၊ ငန်းပြားစတာတွေဖြစ်
တယ်။ တူရင်နဲ့ ငန်းပြားကို မြေကြီးကိုတူးဆွတဲ့နေရာမှာ၊
ပေါင်းသင်တဲ့နေရာတွေမှာ အသုံးပြုပါတယ်။ တံစဉ်ကတော့ သီးနှံတွေ
ရိတ်သိမ်းတဲ့နေရာတွေမှာအသုံးပြုတာဖြစ်တယ်။ ထွန်ခြစ်ကတော့
သီးနှံတွေကိုစုစည်းပြီး ပုံထားဖို့ အတွက် အသုံးပြုကြပါတယ်။

ဒါတွေအပြင် လယ်သမားတွေအတွက်
လိုအပ်တဲ့အခြားကိရိယာတွေကိုလည်း တီထွင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီထဲမှာ ထမ်းပိုး၊
ခြင်းတောင်း၊ စပါးလှေ့တဲ့ ဆန်ခါ စတာတွေကို တီထွင်ခဲ့ကြပါတယ်။

*

၈။ ရွှံ့အိမ်

လယ်ယာလုပ်ငန်းကို အခြေကျလုပ်ကိုင်လာကြတဲ့ လူဟာသူ
လယ်အနီးမှာ အမြဲတမ်းနေထိုင်ဖို့ အိမ်လည်းလိုအပ်လာပါတယ်။ သီးနှံတွေရရှိဖို့
၊ သီးနှံတွေကိုစောင့်ရှောက်ဖို့ နဲ့ အမြဲနေဖို့ အိမ်လိုအပ်ပါ တယ်။ လူဟာ အဲဒီ
အချိန်တုန်းက ရွက်ဖျင်တဲတွေ၊ ဂူတွေထဲမှာနေထိုင်ကြတယ်။ ရွက်ဖျင်တဲကို
တိရိစ္ဆာန် အရေခွံတွေနဲ့ ကာရံကြတယ်။ နေရာအတည်တကျမနေတော့
ပြောင်းရင်ခေါက်သိမ်းကြရတယ်။ မိသားစု များလာတဲ့အခါ ရွက်ဖျင်တဲ့နဲ့ နေလို
မရတော့ဘူး။ ဒါကြောင့်အမြဲတမ်းနေဖို့ အိမ်ဆောက်ဖို့ လိုလာတယ်။

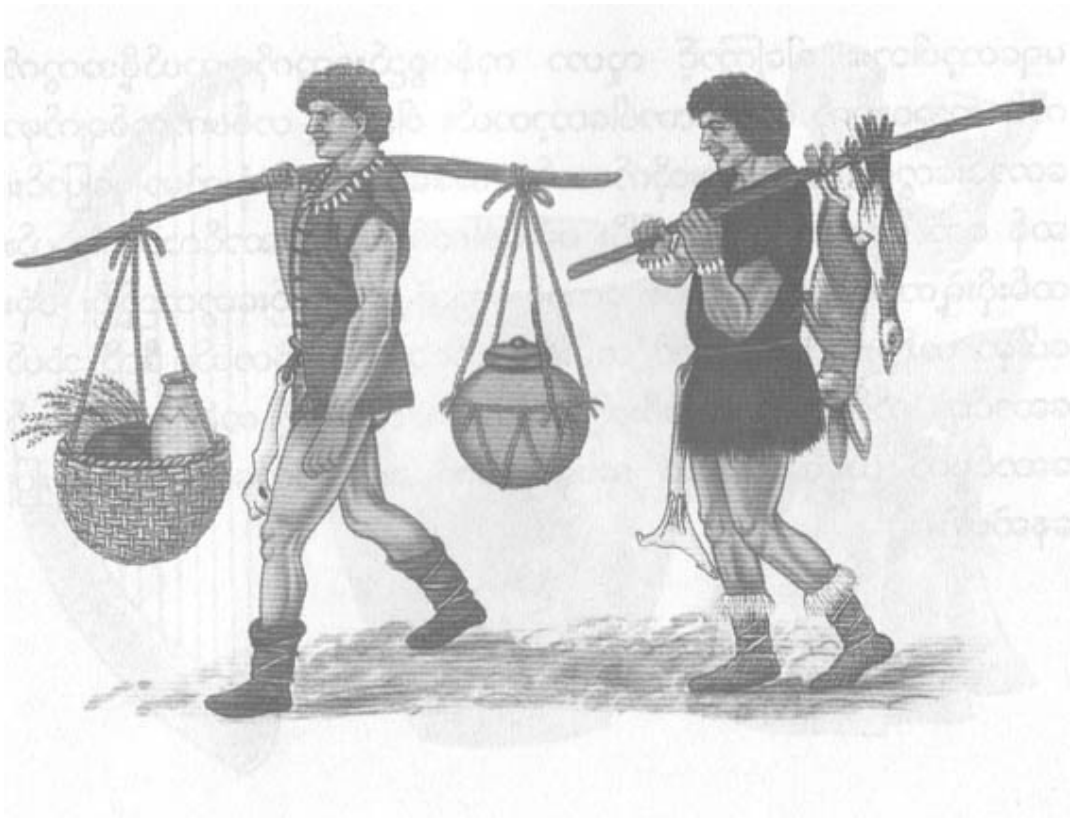
လူရဲ့ စိတ်မှာတော့ ဂူထဲနေဖို့ ပဲရှိတယ်။ ဂူမှာနံရံရှိတယ်။
အမိုးရှိတယ်။ တံခါးပေါက်ရှိတယ်။ ဒါဟာ သဘာဝကဖန်တီးပေးတာပါ။

ဒါကြောင့်လူဟာကိုယ်တိုင် အိမ်ဆောက်တဲ့အခါမှာလည်း ဂူပုံစံပဲဆောက်ပါ တယ်။
ရွံ့တွေနဲ့ အိမ်ဆောက်ဖို့ စိတ်ကူးရခဲ့တယ်။ ရွံ့ဟာခြောက်ပြီးမာသွားရင်
လေဒဏ်၊ မိုးဒဏ်ခံနိုင်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့်အိမ်နံရံအားလုံးကို ရွံ့ နဲ့
ပဲလုပ်ကြပါတယ်။

အမိုးအတွက်တော့ သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်တွေ၊ ကျူရီးတွေ၊ ကောက်ရိုးနဲ့
မြက်တွေကို အသုံးပြုပါ တယ်။ သစ်ကိုင်းတွေကို ပင့်ကူမျှင်တွေလို ရက်ပြီး
အပေါ်မှာ ကျူရီး၊ ကျူပင်တွေကိုတင်တယ်။ မြက်တွေ၊ ကောက်ရိုးတွေကိုလည်း
တင်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ လိုလုပ်ပြီး ရွံ့တွေနဲ့ မဲလိုက်တဲ့အခါ အိမ်တစ်လုံးပြီးစီး
သွားပါပြီ။ အဲဒီ အချိန်ခန့် မှာပဲ အမြင့်ကိုတက်နိုင်ဖို့ လှေကားကိုလည်း လူတို
တီထွင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

*

အခန်း (၃)
ဇ။ကုန်းထမ်းကိရိယာများ

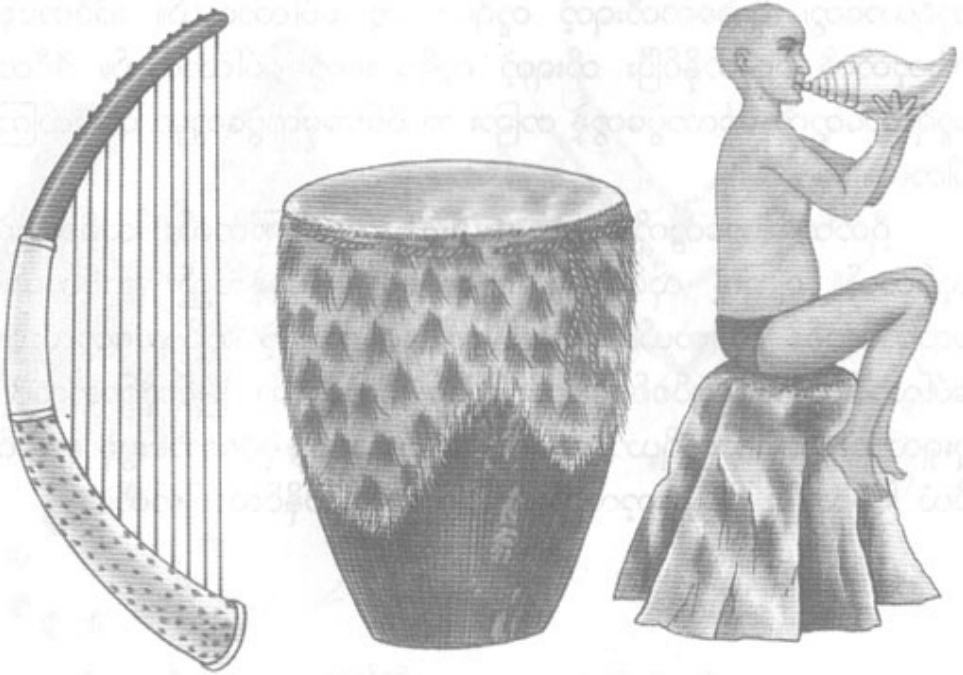
ကုန်ပစ္စည်းသယ်ဆောင်ဖို့ ကုန်းထမ်းကိရိယာတွေဟာ လူတို
အတွက်အမဲလိုက်ပြီး အသက် မွေး နေရတဲ့ နေ့ ရက်တွေကတည်းက
လိုအပ်တာပါပဲ။ အမဲတွေကို အိမ်သယ်လာဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ သတ်ဖြတ်ပြီးတဲ့
တိရိစ္ဆာန်ကို ပခုံးပေါ်ထမ်းပြီး သယ်လာဖို့ ဆိုတာမလွယ်ကူဘူး။ ဒီအခါမှာ
ပစ္စည်းသယ်ဖို့ ကိရိယာလိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လူတွေဟာ
ထမ်းပိုးကိုတီထွင်ခဲ့တယ်။ ဖမ်းမိတဲ့သားကောင်ရဲ့ ခြေနှစ် ချောင်းကို ချည်၊
ဝါးလုံးအစွန်းနှစ်ဖက်ကို လူနှစ်ယောက်ရဲ့ ပခုံးပေါ်တင်ပြီး သားကောင်နဲ့

ကုန်ပစ္စည်းတွေ ကို သက်သောင့်သက်သာ သယ်ဆောင်လာနိုင်ပါတယ်။

နောင်အခါမှာ ဆန်၊ ပြောင်း၊ ငါးစတဲ့ ပစ္စည်းအသေးအနုတ်တွေကို သယ်ယူဖို့ လိုအပ်လာတဲ့အခါ မှာတော့ တိရိစ္ဆာန်ကို သယ်သလို လျှို့ဝှက်လှီးလှီး မရတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့်လူဟာ ကုန်ပစ္စည်းတွေကို သယ်ဖို့ အတွက် ကိရိယာအသစ်ကို တီထွင်လာပါတော့တယ်။ ဝါးလုံးရဲ့ တစ်ဖက်တစ်ချက်မှာတောင်းတွေကိုချည် ထားလိုက်တယ်။ အဲဒီ တောင်းနှစ်လုံးထဲမှာ ပြောင်း၊ ဆန်စတဲ့ပစ္စည်းတွေကို ထည့်ပြီး ပခုံးပေါ်ထမ်း သယ် ဆောင်လာခဲ့ပါတယ်။ ထမ်းပိုးရဲ့ တစ်ဖက်တစ်ချက်ကတောင်းတွေထဲမှာ ပစ္စည်းတွေထည့်ပြီး ပခုံးပေါ်မှာ ဟန်ချက်ကိုက်အောင် ထမ်းပိုးသယ်ဆောင်လာခဲ့တယ်။ ဒီလိုသယ်ဆောင်တဲ့ကိရိယာကို ထမ်းပိုးလို့ ခေါ် တယ်။ ထမ်းပိုးနဲ့ ကုန်ပစ္စည်းသယ်ဆောင်မှုကို ယခုချိန်ထိ အာရှတိုက်က ကျေးလက်တွေမှာ အသုံးပြုနေ ဆဲပါပဲ။

*

၁၈။ ဂိတုရိယာများ

ဂီတဟာ သက်တမ်းအရင့်ဆုံး အနုပညာပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဘာသာစကားပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အချိန် ကတည်းကစလို့

သီချင်းသီဆိုမှုကိုစတင်ခဲ့ကြတယ်။ အစောဆုံး ဂီတ တူရိယာတွေကတော့ သူတို့ ရဲ့

အ သုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေကို အတူတကွ ရိုက်ခတ်မှုပဲဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဘီစီ ၁၀,၀၀၀ လောက်မှာ လူဟာ အခေါင်းပေါက်ပါတဲ့ အရိုးတွေကို ပလွေအဖြစ်

အသုံးပြုပြီး ဂီတကို ဖန်တီးခဲ့တယ်။ နောက်မကြာခင်မှာ ဒီဂီ တပစ္စည်းကို

လူတွေကိုစုစည်းဖို့ နဲ့ အခြားလုပ်ငန်းတွေမှာအသုံးပြုလာကြပါတယ်။ ဂီတနဲ့

ပတ်သက်လို့ အ စောဆုံးတွေ ရတဲ့ မှတ်တမ်းတွေကတော့ ဘီစီ ၂၅၀၀

လောက်မှာဖြစ်ပါတယ်။

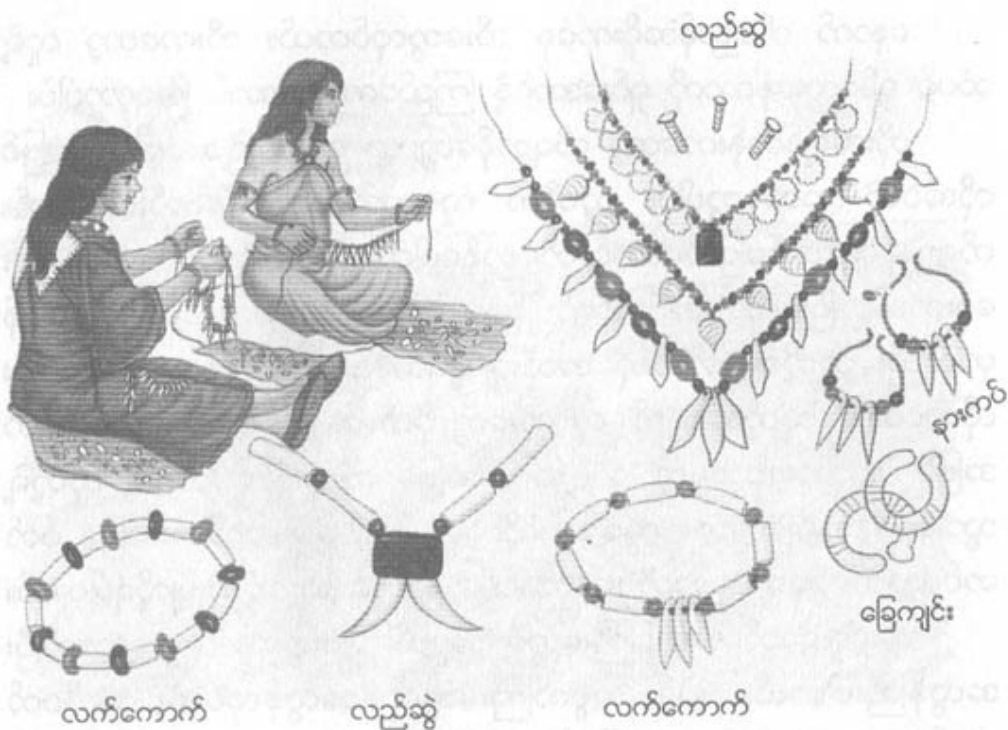
နောက်ထပ်ပေါ်လာတဲ့ ဂီတပစ္စည်းကတော့ ခရုသင်းနဲ့

စစ်တိုက်တဲ့အခါ တီးတဲ့ဗုံ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ကြိုးတပ်တူရိယာတွေ၊
လေမှုတ်တူရိယာတွေ၊ ရိုက်ခတ်တီးရတဲ့ တူရိယာတွေ ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ ကနေ
ကီးဘုတ်လိုခလုတ်နှိပ်ပြီး တီးရတဲ့ တူရိယာတွေပေါ်လာတယ်။
ဒီဂီတတူရိယာတွေကို မင်္ဂလာပွဲ တွေနဲ့ အခြားအထိမ်းအမှတ်ပွဲတွေမှာ
တီးမှုတ်ကြပါတယ်။

ဂီတတူရိယာကို ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ လုပ်ကြတယ်။ သစ်သားနဲ့
လုပ်တယ်။ ကြေးနဲ့ လုပ်တယ်။ တိရိစ္ဆာန်အရေတွေနဲ့ လည်းလုပ်တယ်။
ပလက်စတစ်နဲ့ လုပ်တယ်။ ဒါ့အပြင်လျှပ်စစ်နဲ့ တီးရတဲ့ တူရိယာ
တွေလည်းပေါ်လာပါတယ်။ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ကြောင့် ဂီတသံဟာ မြိုင်ဆိုင်လာသလို
စူးရှလာတယ်။ ဂီတတူရိယာတွေကြောင့် ဂီတသံတွေ ပိုမိုကောင်းမွန်
နားဝင်ပီယံဖြစ်လာပြီး ပိုပြီးတော့လည်း ကြာကြာ တီးမှုတ်နိုင်လာပါတယ်။

*

၁၁။ လက်ဝတ်လက်စားများ

အိမ်မွေးတိရိစ္ဆာန်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တောတွင်းတိရိစ္ဆာန်ပဲဖြစ်ဖြစ်
 တိရိစ္ဆာန်တွေဟာ ရှေးခေတ်လူသား တွေအတွက် အရေးကြီးပါတယ်။
 တိရိစ္ဆာန်တွေရဲ့ ဦးချိုတို့၊ အရိုးတို့ ဟာလည်းလူ့ ကိုယ်မှာ အလှတန်ဆာ
 ခြယ်သဖို့ ပစ္စည်းတွေဖြစ်လာတယ်။ လက်ဝတ်လက်စားတွေလို့ ပြောရမှာပေါ့။
 တိရိစ္ဆာန်တွေရဲ့ဦးချိုတွေ၊ အရိုးတွေကနေ လက်ဝတ်လက်စားပြုလုပ်ကြတယ်။
 အထူးသဖြင့် မိန်းမတွေဟာ အလှအပအတွက် လက်ဝတ်လက်စားအမျိုးမျိုးကို
 ဆင်ယင်ကြတယ်။

အဲဒီ လို လက်ဝတ်လက်စားအဖြစ် ပြုလုပ်တဲ့အခါ
 အခွံတွေလည်းပါတယ်။ ခရုခွံတွေ၊ ရောင်စုံ ကျောက်ခဲလေးတွေ ၊

တိရိစ္ဆာန်အရိုးတွေနဲ့ ဆင်စွယ်လို တိရိစ္ဆာန်သွားတွေလည်းပါလာတယ်။
ရှေးကမိန်းမတွေ အဓိကဝတ်ဆင်ကြတာကတော့ လည်ဆွဲ၊ လက်ကောက်၊
နားကပ်နဲ့ ခြေကျင်းတို့ ပါပဲ။

နောက်တိရိစ္ဆာန်အရိုးကနေ ဘီးတွေလုပ်တယ်။ဘီးကတော့ လူတွေရဲ့
ဆံပင်တွေရှုပ်ထွေးနေတာကို ရှင်းအောင်နဲ့ ကြည့်ကောင်းအောင် ဖြီးရတာ ပါပဲ။

ဟိုးအချိန်တုန်းကတော့ တိရိစ္ဆာန်တွေဟာ လူသားတွေရဲ့
ဘဝမှာမရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ အရာတွေပဲ။ သူတို့ ကလူတွေအတွက် နို့
လည်းပေးတယ်။ တိရိစ္ဆာန်မျိုးဆက်မပြတ်အောင် တိရိစ္ဆာန်ပေါက်စလေးတွေ
ကိုလည်း မွေးဖွားပေးတယ်။ ပြီးတော့ အသက်ရှင်ချိန်မှာ ခိုင်းလို့ ရသလို
သေသွားတဲ့အချိန်မှာလည်း သူတို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို အသုံးချလို့ ရတယ်။
အသားစားတာက ထားလိုက်တော့။ သူတို့ အရေကို လူသားတွေ ကိုယ်မှာ ဝတ်ဖို့ ၊
ထည့်စရာအိတ်အဖြစ်၊ လူသားတွေနေတဲ့ တဲရဲ့ အကာအဖြစ်အသုံးချလို့ ရတယ်။
သူ တို့ရဲ့ သွားတွေ၊ အရိုးတွေဟာ လူ့ ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှာ လက်ဝတ်လက်စားအဖြစ်
ဝတ်ဆင်ရသလို၊ နေတဲ့နေရာ ကို အလှဆင်ဖို့ အတွက်လည်း အသုံးချလို့
ရပါတယ်။

ဟိုးရှေးခေတ်က ဆင်ကြီးတွေရဲ့ အစွယ်ကြီးတွေဟာ ကွေးကောက်ပြီး
အလွန်ကြီးပါတယ်။ အဲဒီ အ စွယ်ကြီးတွေကို အလွန်လှပတဲ့
လက်ဝတ်လက်စားတွေအတွက် အသုံးပြုလို့ ရတယ်။ ဆင်စွယ်ဟာ
အခုခေတ်မှာလည်း တန်ဖိုးရှိတဲ့ ရတနာပစ္စည်းဖြစ်သလို အလွန်ရှားပါးပြီး
လက်ဝတ်လက်စားလုပ်ဖို့ အ တွက် တန်ဖိုးရှိတဲ့ ရတနာပစ္စည်းလည်းဖြစ်တယ်။
ရှေးခေတ်ကတော့ ဆင်စွယ်ကိုဖြတ်တောက်ပြီး လက်ကောက်တွေ၊
လည်ဆွဲတွေပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်။

၁၂။ထယ်

ထယ်ဆိုတာမြေကြီးကို ထွန်ရက်ဖို့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ပစ္စည်းပဲဖြစ်တယ်။
ကောက်ပဲသီးနှံတွေဖြစ်ထွန်း အောင် စိုက်ပျိုးဖို့ အတွက်
ထယ်ကိုမရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါတယ်။ သီးနှံတွေကြီးပွားဖြစ်ထွန်းအောင် မြေကြီးကို
ထယ်များများထိုး စိုက်ပျိုးနိုင်မှ ပိုကောင်းပါတယ်။ လယ်သမားတွေရဲ့
အသုံးအနှုံးအရတော့ သမန်းညက် အောင် ထယ်ထိုးရတာ လို့ ဆိုပါတယ်။ ထယ်နဲ့
မြေကိုထွန်ရက်ပြီးတဲ့အခါ အဲဒီ မွှေကြဲနေတဲ့ ထယ်ထိုးပြီးသားမြေကြီးအပေါ်

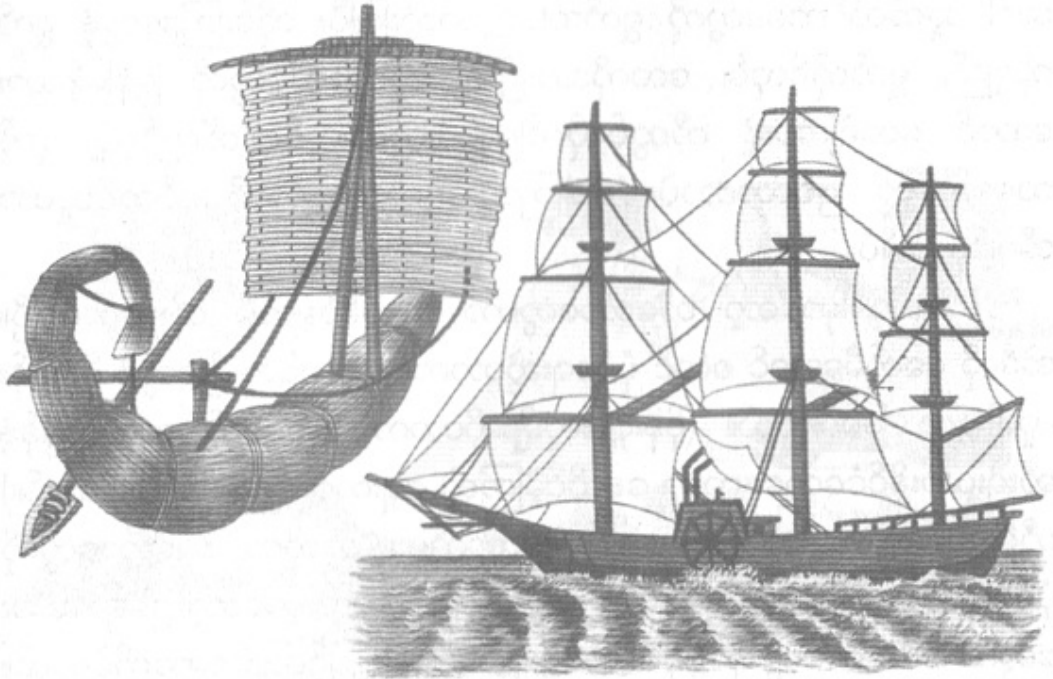
မျိုးတွေကြဲပေးရတယ်။ ထယ်ဆိုတာမြေကြီးကို ထွန်ဖို့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ အသွားတစ်ခုပဲ။ ရှေးခေတ်ကတော့သစ်သားကို သုံးပေမယ့် နောင်အခါမှာတော့ ကြေးတို့၊ သံတို့ ကို သုံးပါတယ်။ အဲဒီ ထယ်သွားကို မြေကြီးထဲ ထိုးသွင်းခြေမှုပြီး လှန်ပစ်တဲ့အတွက် မာနေတဲ့ မြေကြီးဟာကြေမွသွားပါတယ်။ ထပ်ခါထပ်ခါ ထွန်တဲ့အခါ မြေကြီးတုံးတွေက ကြေသွားတာပေါ့။ ထယ်နဲ့ ထွန်ပြီးသားမြေသားအပေါ်မှာ မျိုးကြဲပြီး အပင်စိုက်ရတယ်။ ဒါမှအပင်ဖြစ်တာပေါ့။

ထယ်ကိုတီထွင်ခဲ့တာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၈၀၀၀ ကဖြစ်ပါတယ်။ အစကတော့ ဂွပါတဲ့ သစ်ကိုင်းကြီး တွေကို ထယ်အဖြစ် အသုံးပြုတယ်။ အဲဒီ ထယ်မှာ အသွားတွေလည်းပါရတယ်။ လူကခုတ်ထစ်ပြီး အသွားလုပ်ရတာ ပေါ့။ နောက်တော့ နွား၊ ကျွဲ စတဲ့ တိရိစ္ဆာန်တွေကို ဆွဲခိုင်းတာပေါ့။

နောင်တိရိစ္ဆာန်တွေကိုပဲ သုံးကြတဲ့အခါ အသွားချွန်နေတဲ့ကြေးတို့၊ သံတို့ ကို အသုံးပြုလာတယ်။ သစ်သားရဲ့ ထိပ်မှာကြေးသ၊ သံစတဲ့ ထယ်သွားကိုတပ်ပြီး မြေကြီးကို ထွန်ရတာ ပေါ့။ ထယ်သွားနဲ့ ဆက်နေတဲ့ ထမ်းပိုးကို ရှေ့ပ၏ ကနွားပေါ်မှာတင်၊ လူကမတ်တတ်ရပ်ပြီး ထယ်သွားကိုဖိထားတယ်။ နွားကိုမောင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ နွားကဆွဲသွားတာပေါ့။ ဒီအခါ မြေကြီးက ထွန်ကြောင်းတွေဖြစ်ပြီး အပေါ်မှာ မြေကြီးတုံးတွေဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ မြေကြီးတုံးတွေကို ထပ်ခါထပ်ခါ ထွန်တဲ့အခါ မြေကြီးတွေကြေပြီး မွသွားတယ်။ အဲဒီ အခါ မျိုးစေ့တွေကို ပျိုးကြဲရတာ ပေါ့။

ခရစ်နှစ် ၁၈၇၅ ခုနှစ်မှာ အမေရိကန် ပန်းပဲဆရာတစ်ယောက်က လူထိုင်လိုက်လို့ ရတဲ့ထယ်ကို တီထွင်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ ထယ်မှာတော့ ဘီးတွေ၊ ထိုင်စရာခုံတွေ၊ လက်ကိုင်တွေပါပြီး ထယ်ကိုမြင်းနဲ့ ဆွဲ ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ ဒီနေ့ ခေတ်အထိ အသုံးပြုနေတဲ့ လယ်ထွန်စက်ကို တီထွင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အခန်း (၄)
၁၃။ ရွက်သင်္ဘော

ပထမဆုံးသင်္ဘောဆိုတာ ရှည်မျောမျော သစ်လုံးကြီးတစ်ခု
အများဆုံးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ရှေးခေတ် လူသားတွေဟာ မြစ်တို့၊ ကန်တို့ ကိုကူးဖို့
သစ်လုံးကို စီးပြီးကူးကြတယ်။ သစ်လုံးရွေ သွားအောင် လက်တွေ၊
ခြေထောက်တွေကို လှော်တက်အဖြစ်လှုပ်ခတ်ကြရတယ်။ သစ်လုံးပေါ်ခွထိုင်ပြီး
လက်နဲ့ ခြေထောက်ကို ယက်တာပေါ့။

နောင်အခါမှာတော့ အီဂျစ်က လူတွေဟာကျူရီးတွေကို

စုချည်ပြီးဖောင်အဖြစ် စပြီးသုံးလာတယ်။ အဲဒီ ကနေ နည်းနည်းတိုးတက်လာတဲ့အခါ ကျူရီးလှေကိုတီထွင်ခဲ့ကြတယ်။ ကျူရီးလှေက ဇွန်းလှုပ် အလယ်မှာအခွက်ပါလာတယ်။ အဲဒီ အခွက်မှာ လူတွေထိုင်တဲ့အခါ ဘေးကရေဒဏ်၊ လေဒဏ်ကို အနည်းနဲ့ အများ ခံရသက်သာပါတယ်။

ဘီစီ ၃၀၀၀ လောက်မှာတော့ အီဂျစ်လူမျိုးတွေကပဲ ရွက်ဆိုတာကို တီထွင်လိုက်ပြန်ပါတယ်။ တိရိစ္ဆာန်အရေခွံ၊ နောင်ဒီထက်တိုးတက်လာတဲ့အခါ ထူထဲတဲ့ ပိတ်စတွေကို ရွက်အဖြစ် အသုံးပြုပြီး သိုင်းကြိုးတွေနဲ့ ရွက်ကိုချည်၊ ရွက်တိုင်လုပ်၊ လေကိုအားပြုပြီး သူတို့ လှေတွေကို မြန်မြန်သွားအောင် လေရဲ့ အားနဲ့တီထွင် လိုက်ကြပြန်တယ်။ ဒီလို တီထွင်မှုနဲ့ ရွက်သင်္ဘောတွေ ဖြစ်လာတာပဲ။ ဒါကြောင့် ရွက်သင်္ဘောတွေကို တီထွင်လိုက်တာ အီဂျစ်တွေပါပဲ။

ယခုအခါမှာတော့ သင်္ဘောတွေဟာ အလွန်ခေတ်မီတိုးတက်နေပြီ။ အဲဒီ လိုခေတ်မီအောင် စတင်ပုံစံရေးဆွဲတာကတော့ ဂရိလူမျိုးတွေနဲ့ ဖိုနီရှန်းလူမျိုးတွေဖြစ်ပါတယ်။ (ဖိုနီရှန်း လူမျိုးဆိုတာက အခုခေတ် လက်ဘနွန်နဲ့ ဆီးရီးယားနိုင်ငံတွေနေရာမှာ နေထိုင်ခဲ့ကြတဲ့ ရှေးကလူမျိုးတွေဖြစ်ပါတယ်။) ဘီစီ ၁၀၀၀ နဲ့ ဘီစီ ၆၅၀ ကြားလောက်မှာ သူတို့ ကသင်္ဘောတွေကို ပုံစံရေးဆွဲခဲ့ကြတယ်။ ခရစ်နှစ် ၁၂၀၀ နဲ့ ၁၅၀၀ ကြားမှာတော့ ဥရောပသားတွေက သင်္ဘောတွေကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်တည်ဆောက် ခဲ့တယ်။ ၁၆၀၀ ခုနှစ်တွေအတွင်းမှာ ဥရောပက ကုမ္ပဏီကြီးတွေဟာ ကြီးမားတဲ့ရွက်သင်္ဘောတွေကိုတည် ဆောက်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီ ရွက်သင်္ဘောကြီးတွေနဲ့ ကုန်စည်တွေကို အိန္ဒိယနဲ့ အရှေ့ ဖျားအထိ သယ်ယူပို့ ဆောင် ကုန်သွယ်မှုတွေ လုပ်ကြတယ်။ တစ်ဖက်မှာပြထားတဲ့ပုံကတော့ ၁၇၀၀ ပြည့်နှစ်လောက်က ဗြိတိသျှတွေတည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ ရွက်သင်္ဘောဖြစ်တယ်။ အရှေ့ အိန္ဒိယကုမ္ပဏီအတွက် တည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ `အရှေ့ အိန္ဒိယသား(East Indiaman)လို့ နာမည်ပေးထားတဲ့ သင်္ဘောပုံဖြစ်ပါတယ်။

၁၄။ စွတ်ဖား

ထမ်းပိုးအကြောင်းကို ရှေ့ ခန်းမှာ ရှင်းပြီးပါပြီ။

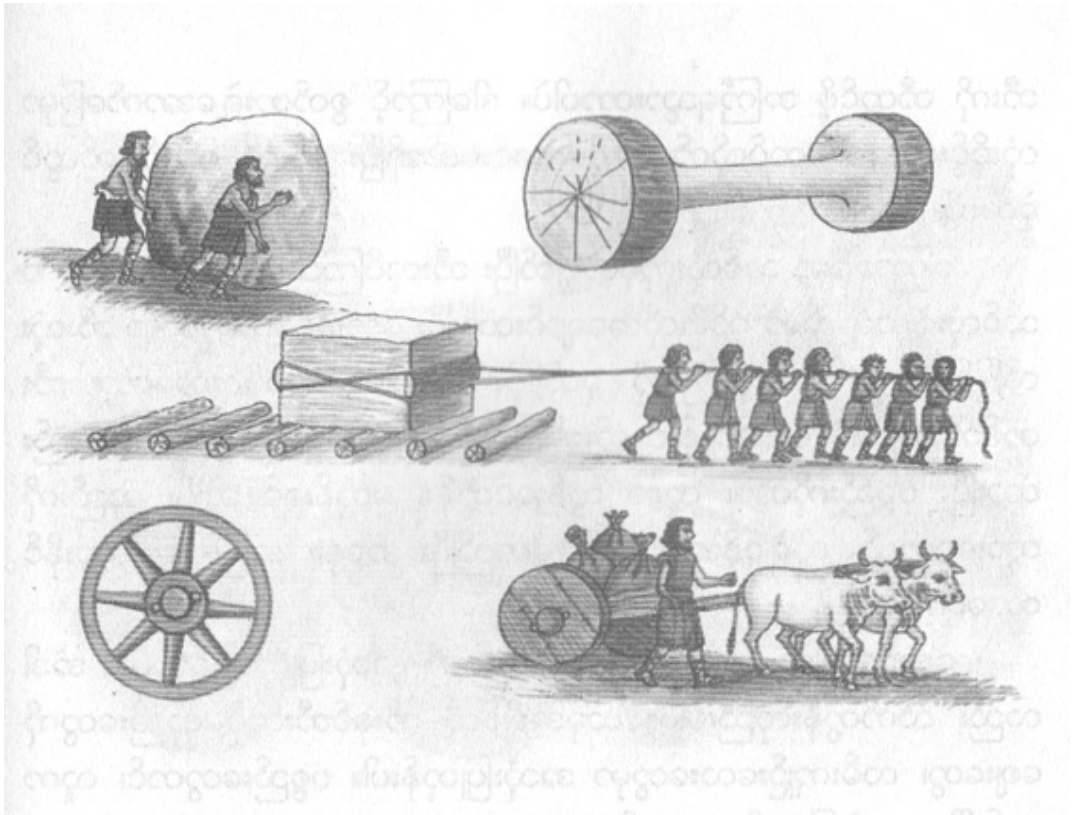
ထမ်းပိုးဘယ်လိုပေါ်လာသလဲ၊ ထမ်းပိုးကိုဘယ်လို တီထွင်ခဲ့သလဲဆိုတာကို ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ပစ္စည်း ပေါ့ပေါ့ပါးပါးတွေကိုတော့ ထမ်းပိုးတွေနဲ့ သယ်ဆောင်နိုင် ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် များပြီး လေးလံတဲ့ပစ္စည်းတွေကို သယ်ဖို့ အတွက်တော့အခက်အခဲ ဖြစ်နေတယ်။ ပစ္စည်းအများကြီးကို

ထမ်းပိုးနဲ့ထမ်းပြီးသယ်လို မရတော့ဘူး။ ဒီတခါ လူဟာ လေးလံတဲ့ပစ္စည်းတွေ၊
များပြား တဲ့ပစ္စည်းတွေကို ဘယ်လို သယ်မလဲလို့ စဉ်းစားရတယ်။ လူရဲ့
တွေးခေါ်မှုအရ လေးလံကြီးမားတဲ့ပစ္စည်း တွေကို သယ်ဖို့ အကြံရလာတယ်။ မိမိရဲ့
အတွေ့အကြုံနဲ့ အမြင်ပေါ်အခြေခံပြီး လျှောတိုက် သယ်လို့ရတဲ့ ကိရိယာကို
တီထွင်လိုက်တယ်။ သစ်လုံးနှစ်လုံးကို ကြိုးနဲ့တွဲချည်၊ အဲဒီ အပေါ်မှာ ပစ္စည်းတွေကို
တင်တယ်။ ပြီးမှ လူက ရှေ့က ရှေ့ကနေ ကြိုးနဲ့ ဆွဲပါတယ်။ အဲဒီ အခါ
ထမ်းပိုးနဲ့သယ် နိုင်တာထက် ပိုများ၊ ပိုလေးတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို သယ်လို့ရလာပါတယ်။
ပထမတော့ လူဟာ အဲဒီ လျှောကို ကိုယ်တိုင်ဆွဲပြီး၊ နောက်တော့ အိမ်မှာရှိတဲ့ခွေး၊
မြင်းစတဲ့တိရိစ္ဆာန်တွေကို ဆွဲခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ လို လျှောတိုက်သယ်ဆောင်ရတာ
ကို ပိုပြီးကောင်းမွန်အောင် ကြံဆရင်းစွတ်ဖားကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါ တယ်။

စွတ်ဖားကို အများဆုံး အသုံးပြုတာကတော့
ရေခဲပြင်ဒေသတွေမှာဖြစ်ပြီး ယခုတိုင် အသုံးပြုနေကြ ဆဲဖြစ်သည်။ ရေခဲတွေ၊
နှင်းတွေပေါ်မှာ စွတ်ဖားဟာ အကောင်းဆုံးယဉ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ သစ်လုံးနှစ်လုံး ကို
ယှဉ်ပြီး အဲဒီ ပေါ်မှာ ပစ္စည်းတင်စရာ ပျဉ်ချပ်ကိုတင်ပြီး ချည်ထားလိုက်တယ်။ အဲဒီ
မှာ ပစ္စည်းတင်၊ ရှေ့မှာ တိရိစ္ဆာန်နဲ့ ဆွဲသွားတာပဲ။ နောင်အခါ စွတ်ဖားကို ပိုပြီး
မြန်အောင် လုပ်တယ်။ သစ်လုံးနှစ်လုံး အောက်မှာ သစ်သားပြားလေးတွေကို
တပ်ဆင်လိုက်တဲ့အခါ သွားရတာ ပိုလွယ်ကူပြီး မြန်လည်း မြန်လာ တယ်။

စွတ်ဖားတွေကို ပုံစံအမျိုးမျိုး လုပ်ကြတယ်။ လှေလိုလပ်တာလည်း
ရှိမယ်။ ထိုင်ခုံလို၊ ကားလို လုပ်တာလည်းရှိပါတယ်။ ရှေးကတော့ စွတ်ဖားကိုဆွဲဖို့
နွားတွေကို အသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။ နွားတွေက မြင်းတွေထက် အစောကြီးကတည်းက
လူတွေနဲ့ ယဉ်ပါးခဲ့တာကြောင့် ဖြစ်တယ်။ စွတ်ဖားကို ဘီစီ ၈၀၀၀ လောက်က
စတင်အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။

၁၅။ဘီး

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၅၀၀ လောက်ကစတင်ပြီး ဘီးကို တီထွင်ခဲ့ပါတယ်။

ဘီးကို တီထွင်လိုက်တဲ့ အတွက် စွတ်ဖားထက်အများကြီးလွယ်ကူသွားတယ်။

စွတ်ဖားက မျက်နှာပြင်ပြေပြစ်တဲ့ နေရာမှာ သွားရ လာရလွယ်ကူပေမဲ့
ဖုထစ်ကြမ်းတမ်းတဲ့လမ်းမှာတော့ သွားရတာ မလွယ်ကူဘူး။

ဘီးကိုတီထွင်လိုက်တဲ့အ ခါမှာ ပြေပြစ်မှုမရှိတဲ့ နေရာမျိုးတွေမှာလည်း
သွားလို့လာလို့ အဆင်ပြေလာတယ်။ ကျောက်တုံး အလုံး လေးတွေ
လိမ့်ဆင်းသွားတာကိုကြည့်ပြီး ဘီးကိုတီထွင်ဖို့ စိတ်ကူးပေါက်လာခြင်း ဖြစ်တယ်။

လုံးဝန်းတဲ့ ကျောက်တုံးလေးတွေဟာ အမြင့်ကနေ အနိမ့်ကို လိမ့်ဆင်းသွားတဲ့အခါ အလွန်မြန်တယ်။ မလုံးမဝိုင်းနဲ့ လေးထောင့်၊ အပြား ကျောက်တုံးတွေထက် လုံးဝိုင်းတဲ့ ကျောက်တုံးတွေက လိမ့်ဆင်းသွားတာ ပိုပြီးမြန် တာကြောင့်ဘီးကို တီထွင်ဖို့ အကြံရသွားတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် စွတ်ဖားရဲ့အောက်ခြေမှာ လုံးဝိုင်းတဲ့အရာ တပ်လိုက်ရင် ပိုကောင်းမယ်ဆိုပြီး ဘီးကို စတင် တီထွင်ခဲ့တယ်။

မကြာခင်မှာ သစ်လုံးကိုခုတ်ဖြတ်ပြီး ဘီးလုပ်ကြည့်တယ်။ ဆိုလိုတာက သစ်လုံးရဲ့အလယ်မှာ ဝင်ရိုးလိုအချောင်းထားပြီး ဘေးနှစ်ဖက်ကိုတော့ ဘီးလုံးလိုဖြစ်အောင် သစ်လုံးကိုခုတ်လိုက်တာပါပဲ။ အစပိုင်းကတော့ ဘီးတစ်ဘီးတည်းနဲ့ လက်တွန်းလှည်းကို အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ ဘီးတစ်ဘီးတည်းထားပြီး ပစ္စည်းကိုတင်၊ လူက တွန်းရင်တွန်း၊ မတွန်းရင် လှည်းကို ဆွဲပြီးသွားစေတယ်။ လူရဲ့ခွန်အားအပေါ် မူတည် ပြီး အနှေး၊ အမြန် ရွှေ့လျားနိုင်တာပေါ့။

နောင်အခါမှာ ဘီးနှစ်ဘီးတပ် လှည်းကို အသုံးပြုလာပါတယ်။ အဲဒါလည်းလက်တွန်းလှည်းပါပဲ။ ယခုအချိန်ထိ ဘီးနှစ်ဘီးတပ် လှည်းတွေကိုဈေးတွေ၊ လမ်းကျဉ်းလေးတွေမှာ အသုံးပြုတုန်းပါ။ ပစ္စည်းတွေ တင်၊ လူကတွန်းပြီး အသုံးပြုတုံး မဟုတ်လား။

အမြဲလိုလို တီထွင်ဖို့စိတ်ကူးနေတဲ့လူဟာ ဘီးကိုစိတ်ကူးလို့ရသွားပြီး တစ်ဘီးကနေ နှစ်ဘီးတီထွင် လိုက်ပြီ။ အဲဒီ ဘီးကို လူက တွန်းဆွဲနေရာက နွားတွေ၊ မြင်းတွေကို ဆွဲခိုင်းတော့တာပဲ။ အဲဒီ အခါမှာ နွားလှည်းဆိုတာပေါ်လာတာပေါ့။ နွားတွေ၊ မြင်းတွေ၊ ကျွဲတွေ ဆွဲတဲ့ နှစ်ဘီးတပ်လှည်းတွေပေါ်မှာ ပစ္စည်း အများအပြား တင်လာနိုင်တယ်။ တိရစ္ဆာန်တစကောင်ကနေ နှစ်ကောင်အထိဆွဲလာတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေ ဆွဲတဲ့ လှည်းတွေဟာ ကျန်းမာသန်စွမ်းတဲ့ လူတစ်ယောက် ထမ်းနိုင်တာထက် အဆပေါင်း ၄၀ ပိုပြီးသယ် နိုင်တာ တွေ့ရပါတယ်။

၁၆။ အိုး

ဘီစီ ၁၀,၀၀၀ မတိုင်ခင် အစောဆုံးယဉ်ကျေးမှု ပေါ်စကတည်းက အိုးကို တီထွင်ခဲ့ကြပါတယ်။ လူဟာ မီးနဲ့ချက်ပြုတ်စားသောက်ရတာ ကို သိလာတဲ့အခါမှာ အသား၊ အသီးအရွက်တွေကို ကင်စား၊ ဖုတ်စားတာထက် အိုးနဲ့ ချက်ပြုတ်စားရတာ ပိုပြီးကောင်းမွန်း သိလာကြတယ်။ ဒီအခါ အိုးကို တီထွင်ခဲ့ကြ တယ်။ အစပိုင်းကတော့ ပစ္စည်းထည့်ဖို့၊ ရေသယ်ဖို့ စတာတွေ ကို တောင်းတွေ၊

ခြင်းတွေရက်၊ အဲဒီ တောင်းထဲမှာ ရွံ့နဲ့မဲပြီး ရေသယ်ကြတယ်။ နောက်တော့ အိုးကိုစလုပ်တာပဲ။ ရွံ့ကိုအရှည်ဆွဲပြီး အခွေ လေးတွေလုပ်၊ အခွေလေးတွေကို ဆက်လိုက်တဲ့အခါမှာ လိုချင်တဲ့ပုံစံ ရလာတယ်။ အဲဒီ လိုလုပ်လို့ရတာ ကို သိတဲ့အခါ ရွံ့တွေကို ပုံစံလောင်းပြီးအိုးလုပ်လာပါတယ်။ အိုးလုပ်ဖို့အတွက် လည်နေတဲ့ဘီးကိုလည်း မကြာခင်မှာ တီထွင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ရွံ့တုံးတစ်တုံးကို လှည့်လို့ရတဲ့ဘီးပေါ် တင်လိုက်တယ်။ နောက် ရွံ့တုံးကို အခေါင်းပေါက်ဖြစ် အောင် လုပ်တယ်။ နောက်တော့မှဘီးကို လှည့်ပြီး ညီညာတဲ့ အိုးပုံသဏ္ဌာန်ဖြစ်သွားအောင် လက်နဲ့ပြုပြင် ပေးတယ်။ ပိုလာတဲ့ ရွံ့ခဲတွေကို ဘေးကိုချ။ တချို့ကို အိုးအနားသားအဖြစ်တင်ပေးတယ်။ အိုးတစ်လုံးကို ပုံစံလုပ်ပြီးသွားတဲ့အခါ နေလှန်းပြီး ခြောက်သွားတဲ့အိုးကို မီးထဲမှာ ဖုတ်ရတယ်။ အိုးဟာ မာလာသလို ရေ ရှည်လည်းခံလာတယ်။

ဘီစီ ၃၀၀၀ လောက်မှာ တရုတ်က ကြွေထည်ကို စလုပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဥရောပသားတွေက တော့ ၁၈ ရာစု လောက်မှ ကြွေထည်ကိုစလုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ အခုအခါ မှာတော့ ကြွေထည်ကို လက်ဆေး ဇလုံတို့၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို တားနိုင်တဲ့ ကြွေသီးတို့ ပြုလုပ်ရာမှာလည်း သုံးစွဲလာခဲ့ကြတယ်။

*